

Warszawa, 7 lipca 2002 r.

Wykonanie budżetu państwa na rok 2001 dotyczące wydatków na rolnictwo i gospodarkę żywnościową w częściach: 32 - Rolnictwo, 33 -Rozwój Wsi, 35 - Rynki Rolne oraz w częściach: 19 - Budżet i Finanse, 29 - Obrona Narodowa, 36 - Skarb Państwa i 67 - PAN.

I. Dochody

Zgodnie z ustawą budżetową na rok 2001 dochody zaplanowano w **części 32-Rolnictwo**, w wysokości **17 792 tys. zł**. Jak wynika jednak ze „*Sprawozdania z wykonania ustawy budżetowej*”(druk sejmowy nr 522 z 29 maja 2002 r.), w roku 2001 osiągnięto również nieplanowane dochody w częściach **33-Rozwój wsi** (w dziale 010-Rolnictwo i łowiectwo **1 297 tys. zł**) i **35-Rynki rolne** (w dziale 500-Handel, w wysokości **1 440 tys. zł**).

W **części 32** uzyskano w 2000 roku dochody budżetowe w kwocie **23 988 tys. zł**. Dochody te są zatem **o 34,8 % wyższe** wobec założonych w ustawie budżetowej.

Z danych Najwyższej Izby Kontroli („*Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w części 32, 33 i 35 oraz wykonania planu finansowego Centralnego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych w 2001 r.*”, NIK, Warszawa, maj 2002 r.) wynika, że głównym źródłem tych dochodów były: wpływy z usług (badania gleb) uzyskane przez Stację Chemiczno-Rolniczą (6 345 tys. zł), wpłaty z nadwyżek środków obrotowych Centralnego Inspektoratu Standaryzacji (5 493 tys. zł), zwroty z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa niewykorzystanych dopłat do oprocentowania kredytów (4 260 tys. zł) oraz wpływy ze sprzedaży wyrobów (wydawnictw) i składników majątkowych (środków trwałych) z Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych (3 147 tys. zł).

NIK stwierdziła **nierzetelność w planowaniu dochodów**, nie uwzględniono bowiem wszystkich źródeł ich pozyskiwania. Jednakże w 2001 r. nastąpiła **poprawa w egzekwowaniu należnych dochodów**.

W **części 33** wg NIK źródłem nieplanowanych dochodów były wpływy z tytułu zwrotu przez ARiMR niewykorzystanych środków z rezerwy celowej na wdrożenie Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli i Systemu Rejestracji i Identyfikacji Zwierząt (1 294,7 tys. zł), zwrotu niewykorzystanych środków na Specjalny Program Przygotowawczy dla Funduszy Strukturalnych (1,8 tys. zł) oraz zwrotu nienależnie pobranych dopłat do oprocentowania kredytów na wznowienie produkcji po klęsce powodzi z lipca 1997 r. (0,7 tys. zł).

W części 35 nieplanowane dochody uzyskano głównie z tytułu przekazania przez Agencję Rynku Rolnego na rachunek dochodów budżetu państwa środków z tytułu opłat pobieranych za wydawanie pozwoleń na przywóz towarów na polski obszar celny lub na wywóz towarów z polskiego obszaru celnego. NIK zwróciła uwagę na **potrzebę precyzyjniejszego planowania tego typu dochodów.**

II Wydatki .

A. Wykonanie wydatków w częściach 32, 33 i 35.

Wykonanie wydatków budżetowych łącznie w częściach 32, 33 i 35 wyniosło w roku 2001 **3 100 367 tys. zł,¹ co stanowiło 91,79% planu po zmianach** (szczegółowe dane zamieszczono w tabeli nr 1). Obniżenie wykonanych wydatków w stosunku do planowanych w budżecie po zmianach było widoczne we wszystkich trzech powyższych częściach budżetu.

W powyższych częściach budżetu przewidziano **dodatkowo wydatki niewygasające** w kwotach:

- w części 32-Rolnictwo: 3 140 tys. zł,
- w części 33-Rozwój Wsi: 500 tys. zł,
- w części 35-Rynki Rolne: 496 tys. zł.

Blokady wydatków² wystąpiły w częściach:

- 33-Rozwój Wsi: 141 980 tys. zł,
- 35-Rynki Rolne: 56 399 tys. zł.

Cześć 32 - Rolnictwo

W części 32 wykonanie wydatków z budżetu w roku 2001 było nieco niższe w stosunku do budżetu po zmianach (wyniosło 88,9% kwoty przewidzianej w budżecie po zmianach, przy czym budżet po zmianach został zwiększony w stosunku do ustawy budżetowej na rok 2001 tylko o 1,8%). Po uwzględnieniu wydatków niewygasających (3 140 tys. zł) wykonanie budżetu wyniesie **89,3% budżetu** po zmianach.

Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo

W roku 2001 w tym dziale budżet po zmianach został zwiększony o 1,7% w stosunku do kwoty przewidzianej w ustawie budżetowej na rok 2001. W dziale 010 **wykonanie wydatków w roku 2001 było niższe w stosunku do poziomu zakładanego w budżecie po zmianach (88,2% kwoty przewidzianej w budżecie po zmianach).**

Po uwzględnieniu **wydatków niewygasających** (w rozdziałach: "integracja z UE" oraz „pozostała działalność”), wykonanie wydatków w tym dziale stanowi **88,6%** budżetu po zmianach.

Na niższe wykonanie wydatków w stosunku do planowanego w budżecie po zmianach wywarło głównie wpływ niepełne, niespełna 76%-owe, wydatkowanie środków w rozdziale 01029 - *dopłaty do odsetek od kredytów na cele rolne z uwagi na fakt, że była to najwyższa kwotowo pozycja w tym dziale.*

¹ „Informacja o wykonaniu dochodów i wydatków budżetowych za 2001 rok w części 32 - Rolnictwo, 33- Rozwój Wsi, 35 - Rynki rolne oraz o wykorzystaniu wydatków budżetowych na rolnictwo w ramach innych części budżetu państwa. Materiały dla Sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi”, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi , Warszawa, czerwiec 2002 r.

² wg „Aneksu do I tomu sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2001r” (druk sejmowy nr 522, 29.05.2002.)

W stosunku do planu po zmianach niższe było także wykonanie planowanych wydatków w rozdziałach: 01000 - integracja z UE, 01003 - upowszechnianie doradztwa rolniczego, 01015 - postęp biologiczny w produkcji roślinnej, 01017 - ochrona roślin, 01018 - rolnictwo ekologiczne, 01021 - Inspekcja Weterynaryjna, 01095 - pozostała działalność.

W pozostałych rozdziałach działu 010 wydatki wykonano w 99-100% w stosunku do budżetu po zmianach.

Dział 050 - Rybolówstwo i rybactwo

W dziale tym wydatki wykonano ogółem w **96,1%** w stosunku tak do ustawy budżetowej, jak i do budżetu po zmianach. Jest to wynik **niższego** w stosunku do zakładanego w budżecie po zmianach wykonania wydatków w rozdziałach: 05007 - dopłaty do odsetek od kredytów na cele gospodarki rybnej oraz 05095 - pozostała działalność.

Dział 710-Działalność usługowa

Wydatki w tym dziale dotyczyły państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej. Nie wprowadzono żadnych zmian do zaplanowanej w ustawie budżetowej kwoty, ale wydatki przewidziane w tej ustawie wykonano **zaledwie w 2,3%**.

Dział 750 -Administracja publiczna

W dziale tym wydatki zostały podwyższone w stosunku do ustawy budżetowej na 2001 r. o 6% i wykonane w 99,2% (jeśli uwzględnia się **wydatki niewygasające**, w wysokości 284 tys. zł zamieszczone w rozdziale „integracja z UE”, to wykonanie wydatków wyniesie **100,1%** kwoty zaplanowanej w budżecie po zmianach).

W rozdziale 75000 - Integracja z Unią Europejską wykonanie wydatków było nieco niższe od zaplanowanych (92,2% budżetu po zmianach), ale z uwzględnieniem **wydatku niewygasającego** wykonanie budżetu wynosi **99%** budżetu po zmianach.

Nieznaczne przekroczenie wydatków (o 0,4% w stosunku do budżetu po zmianach) wystąpiło natomiast w rozdziale 75001 - urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej. W 100% wykonano wydatki w ramach rozdziału 75064-współpraca naukowo-techniczna i gospodarcza z zagranicą.

Dział 752-Obrona narodowa; Dział 801 -Oświata i wychowanie; Dział 921-Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.³

W trzech powyższych działach nie wprowadzono żadnych zmian do wydatków zaplanowanych w ustawie budżetowej na rok 2001.

W działach „Obrona narodowa” oraz „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” wydatki wykonano w 100% w stosunku do planu na 2001 r.

Natomiast w dziale „Oświata i wychowanie” wykonane wydatki były niższe od planowanych i stanowiły tylko 87% planu. Było to spowodowane niezrealizowaniem przez dwóch wykonawców zleconych zadań.

*

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa za 2001 r. w części 32 - Rolnictwo⁴, stwierdzając jedynie nieznaczne uchybienia, nie mające istotnego

³ Wydatki w zakresie „Obrony narodowej” dotyczyły szkoleń w zakresie obronności, wydatki w ramach „Oświaty i wychowania” obejmowały dofinansowanie organizacji olimpiad i konkursów przedmiotowych, przedsięwzięć edukacyjno-wychowawczych z zakresu sportu i turystyki oraz działalności edukacyjnej w różnych formach kształcenia ustawicznego, a wydatki w zakresie „Kultury i ochrony dziedzictwa narodowego” - stanowiły dotację dla Centralnej Biblioteki Rolniczej.

wpływu na wykonanie budżetu. Uchybienia te dotyczyły kwoty 154,6 tys. zł czyli 0,02% wydatków w cz.32 i polegały, między innymi, na:

- niewykonaniu wniosku z poprzedniej kontroli, dotyczącego dopłacenia Gminie Centrum należnego podatku od nieruchomości za 1999 r. (53,3 tys. zł);
- nierzetelnym oraz niezgodnym z przeznaczeniem wydatkowaniu kwoty 51,8 tys. zł z rezerwy celowej przeznaczonej na współfinansowanie programów Phare (naruszenie dyscypliny finansów publicznych); środki te były przeznaczone na np. sfinansowanie usług remontowych, podróży służbowych i na zakupy materiałów, a wykorzystano je między innymi na sfinansowanie kosztów rozmów telefonicznych, utrzymania lokali oraz zakupu licencji na programy komputerowe,
- niewłaściwym rozliczaniu przez Ministerstwo części dotacji w kwocie 25,3 tys. zł, przeznaczonej na zadania edukacyjne,
- błędach w księgowaniu rozliczeń z ZUS,
- niezgodnym z *rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonania budżetu państwa* sposobie finansowania Stacji Chemiczno-Rolniczej w Wesolej i jej 16-tu oddziałów oraz Krajowego Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich i jego 8-miu oddziałów regionalnych. Oddziały Stacji i Centrum były finansowane ze środków budżetowych tych jednostek i podlegały im jako dysponenci III stopnia, mimo nie ustanowienia ich przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dysponentami III stopnia.
- nieprzejrzystym wypłacaniu dotacji podmiotom wykonującym zadania zlecone na rzecz postępu biologicznego w produkcji roślinnej i zwierzęcej (89% dotacji wypłacono bez wydawania formalnej decyzji Ministra Rolnictwa o jej udzieleniu, a jedynie na podstawie - potwierdzonych merytorycznie i rachunkowo przez właściwe departamenty - złożonych wniosków).

Część 33 - Rozwój wsi

W tej części wydatki zaplanowane w ramach zmian budżetu zostały nieznacznie zwiększone w stosunku do poziomu zakładanego w ustawie budżetowej (o 0,1%). **Wykonanie wydatków w roku 2001 było nieco niższe od wydatków przewidzianych w budżecie po zmianach (stanowiło 91,9% planu po zmianach)**

Podobny odsetek wydatków wykonanych - czyli **92% planu po zmianach** - otrzyma się po uwzględnieniu **wydatków niewygasających** w kwocie **500 tys. zł**, przewidzianych w dziale 010-Rolnictwo i łowiectwo, w rozdziale 01000 - *integracja z UE*.

Dział 010-Rolnictwo i łowiectwo

W tym dziale wydatki zostały w ramach zmian budżetu nieznacznie zwiększone (o 0,1%) w stosunku do ustawy budżetowej na 2001r.

Wykonanie wydatków w tym dziale było niższe w stosunku do budżetu po zmianach, stanowiło bowiem 91,9% planu po zmianach (odsetek wykonania wydatków jest podobny także po uwzględnieniu **wydatków niewygasających - 500 tys. zł** - przewidzianych w rozdziale „integracja z UE”).

Obniżenie wykonanych wydatków w stosunku do planowanych w budżecie po zmianach było widoczne we wszystkich rozdziałach tego działu.

Decydujący wpływ na spadek wykonanych wydatków miał jednak niższy od przewidywanego poziom wydatków na **Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji**

---

⁴ „Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w części 32, 33 i 35 oraz wykonania planu finansowego Centralnego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych w 2001 r.”, NIK, Warszawa, maj 2002 r.

Rolnictwa. Agencja ta stanowi podstawowy element i najważniejszą pozycję w części 33. W odniesieniu do wydatków na ARiMR nie wprowadzono żadnych zmian do ustawy budżetowej. Wykonanie wydatków na ARiMR wyniosło 1 622 451 tys. zł czyli tylko 92% w odniesieniu do kwoty planowanej na 2001 rok (1 764 431 tys. zł). Niższe od zakładanego wykonanie wydatków na tą Agencję było związane z **blokadą wydatków** w kwocie **141 980 tys. zł.**⁵

Dział 750 -Administracja publiczna

W tym dziale budżet po zmianach został zwiększony w stosunku do ustawy budżetowej na 2001 r. tylko o 0,6%. Wydatki zostały wykonane we wszystkich rozdziałach w **100%**.

*

NIK pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 33-Rozwój wsi, stwierdzając jedynie nieznaczne uchybienia nie mające istotnego wpływu na wykonanie budżetu.⁶

Stwierdzone nieprawidłowości w kwocie 48,4 tys. zł określono jako wydatki dokonane **z naruszeniem prawa** (polegały na nierzetelnym oraz niezgodnym z przeznaczeniem wydatkowaniu powyższej kwoty z rezerwy celowej przeznaczonej na współfinansowanie programów Phare - jest to naruszenie dyscypliny finansów publicznych). Środki te były przeznaczone na np. sfinansowanie usług remontowych, podróży służbowych i na zakupy materiałów, a wykorzystano je między innymi na sfinansowanie kosztów rozmów telefonicznych, utrzymania lokali oraz zakupu licencji na programy komputerowe (podobna nieprawidłowość wystąpiła w części 32-Rolnictwo).

Jednocześnie jednak **NIK oceniła negatywnie wykonanie planu finansowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa za 2001 rok.**⁷ Ocenę tą uzasadniły stwierdzone w wydatkach ARiMR nieprawidłowości na kwotę 40 806 tys. zł czyli 2,07% wydatków ogółem.

1. W zakresie **umowy z 28 czerwca 2001 r. zawartej pomiędzy Agencją i firmą Hewlett Packard Polska Sp. z o.o.** o opracowanie i wdrożenie Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli **ZSZiK-IACS**, której proces zawierania, w ocenie NIK, wpisuje się w obszar **zagrożeń korupcyjnych**:

- wykazano niegospodarność ARiMR w **procedurze odbioru i akceptacji aplikacji komputerowej** dotyczącej rejestru gospodarstw rolnych i zwierząt oraz **wdrożenia projektu pilotażowego** (opracowanych kosztem brutto **27 757,2 tys. zł**). Krytyczne uwagi Zespołu Informatyki ARiMR pod adresem powyższego systemu spowodowały ponowne zlecenie opracowania mającego określić prawidłowe działanie systemu. Za to opracowanie Agencja zapłaciła brutto **111 tys. zł**, czyli cenę znacznie przekraczającą jego wartość;

- stwierdzono rażący brak gospodarności ARiMR przy **odbiorze i akceptacji opracowań** wykonanych przez Hewlett Packard i dotyczących zasad funkcjonowania nieinformatycznej części systemu oraz - pozyskiwania zasobów ludzkich do obsługi systemu. Zdaniem NIK ceny tych opracowań (brutto odpowiednio **9 041,2 tys. zł i 3 349,0 tys. zł**) znacznie przekraczały ich wartość.

⁵ „Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w części 32, 33 i 35 ...”, NIK, Warszawa, maj 2002 r.

⁶ „Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w części 32, 33 i 35 ...”, NIK, Warszawa, maj 2002 r.

⁷ „Informacja o wynikach kontroli wykonania planu finansowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w 2001 roku”, NIK, Warszawa, maj 2002 r.

Poza tym wg NIK:

2. działaniem niegospodarnym i nierzetelnym był **zakup zasilacza awaryjnego** z agregatem prądotwórczym za **547,8 tys. zł.** Z winy Agencji urządzenie to nie zostało uruchomione, choć dokonano zapłaty za jego zainstalowanie i rozruch.

3. niegospodarne było **oddrukowanie ulotek** w jęz. niemieckim, na temat programu SAPARD i systemu IACS.

4. za nierzetelne uznano **niewprowadzenie na stan ewidencyjny ARiMR ulotek informacyjnych o działalności Agencji** (o wartości 145,2 tys. zł) oraz **infomatorów „SAPARD”** (o wartości 112,3 tys. zł).

5. **Plan finansowy ARiMR był przygotowany nieprecyzyjnie i nierzetelnie,** (wystąpiło też **opóźnienie** przygotowania fragmentu planu dotyczącego realizacji programu Phare ”Przygotowanie do wdrożenia Wspólnej Polityki Rolnej”); pojawiły się znaczne **różnice** między planem a wykonaniem; nierzetelnie był też prowadzony **rejestr umów dotyczących zamówień publicznych**

6. ARiMR nadal ponosiła **koszty wydawania pisma „Polska Żywność”** (Agencja nie zastosowała się do wcześniejszego wniosku NIK, zgodnie z którym powinna się starać o refundację tych kosztów w MRiRW).

7. Na negatywną ocenę zasługują **zasady zatrudniania pracowników,** nie dostosowane do aktualnych zadań Agencji.

Część 35 - Rynki rolne

Także w tej części budżetu **wykonanie wydatków było nieco niższe od zakładanych i wyniosło 93,8% budżetu po zmianach** (przy czym budżet po zmianach został podwyższony w stosunku do ustawy budżetowej o 0,1%). Również po uwzględnieniu kwoty **496 tys. zł** wydatków **niewygasających** (w dziale 500-Handel, w rozdziale „integracja z UE”) wykonanie wydatków w części 35 wynosi **93,8%.**

Dział 010-Rolnictwo i łowiectwo

W dziale tym poziom wydatków w budżecie po zmianach został nieznacznie obniżony (o 3 tys. zł) w stosunku do ustawy budżetowej na 2001 r. i wykonany w wysokości 3 460 tys. zł co stanowiło **99,6%** budżetu po zmianach (niższe od planowanego okazało się bowiem wykonanie wydatków w rozdziale „pozostała działalność”).

Dział 500-Handel

W dziale tym wydatki wykonano w 93,7% w stosunku do budżetu po zmianach, a po uwzględnieniu wydatków **niewygasających** (496 tys. zł) - w 93,8%.

W rozdziale „*integracja z UE*” wydatki wykonano zaledwie w 3,1%, ale po uwzględnieniu wydatków **niewygasających** wykonanie to wynosi 100,4% budżetu po zmianach.

Wydatki na najważniejszą pozycję tej części budżetu czyli na **Agencję Rynku Rolnego** wykonano w **93,8 %.** w stosunku do planowanych 903 706 tys. zł. Niższe wykonanie wydatków było związane z **blokadą wydatków**⁸ w kwocie **56 399 tys. zł.**

Dział 750-Administracja publiczna

⁸ „Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w części 32, 33 i 35 ...”, NIK, Warszawa, maj 2002 r.

W dziale tym wydatki wykonano w kwocie 4 251 tys. zł czyli w 100% w stosunku do budżetu po zmianach. Pełne, 100%-owe, wykonanie wydatków było charakterystyczne dla wszystkich rozdziałów tego działu.

*

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 35⁹.

NIK pozytywnie oceniła także wykonanie planu finansowego przez Agencję Rynku Rolnego,¹⁰ pomimo stwierdzenia istotnych nieprawidłowości, nie mających jednak zasadniczego wpływu na wykonanie planu. Stwierdzono jednak:

- istotne rozbieżności między planem finansowym, a jego wykonaniem (może to wskazywać na nietrafne określenie założeń planu), przy czym plan finansowy ARR ostatecznie ustalono dopiero 21.12.2001 r.

- zbyt wolno przebiegający proces windykacji wierzytelności ARR,
- zaniechanie odzyskania należności od eksportera półtuszy wieprzowych oraz odstąpienie od przejęcia kaucji od przedsiębiorcy prowadzącego skup rzepaku na eksport (z dopłatą ARR),

- niewykonanie zadań w „Rocznym programie działań interwencyjnych ARR na 2001 rok” (**zarówno wpływów** ze sprzedaży produktów rolnych i żywnościowych - realizacja: tylko 13,5% planowanych, **jak też wydatków** - realizacja: tylko 42,4% planowanych). **Wpływy** były niższe od zakładanych w związku z praktycznym niewykonaniem sprzedaży pszenicy oraz dużo niższą od planowanej sprzedażą żyta oraz półtuszy wieprzowych. Agencja nie wykonała także **wydatków na interwencyjny zakup** zboża i półtuszy wieprzowych oraz - w niepełnym stopniu zrealizowała wydatki w zakresie zakupu miodu pszczelego i masła. Agencja nie wykonała również w pełni **planu dopłat do cen skupu oraz do eksportu produktów rolnych** w żadnym z zadań, przy czym najniższa realizacja planu dopłat (zaledwie 0,6% planu) dotyczyła dopłat do eksportu rzepaku (przyczyną niewykonania dopłat był mniejszy niż planowano eksport rzepaku oraz skup zboża),

- nieprawidłowości w działaniu ARR w zakresie interwencji na rynkach rolnych i dokonywania z tego tytułu rozliczeń (np. opóźnienia w rozliczeniach dopłat do cen skupu zboża),

- nieprawidłowości skutkujące uszczupleniem przychodów ARR w łącznej kwocie 156,6 tys. zł.

NIK negatywnie oceniła także rozszerzenie w 2001 roku skupu zbóż w systemie ich zakupu na rzecz Agencji (poza „Programem działań interwencyjnych”, na podstawie uchwał Rady Ministrów), tj. interwencji rynkowej wymagającej prawie 7-krotnie większych wydatków niż skup zboża poprzez przedsiębiorców (w skupie zboża poprzez przedsiębiorców ARR ponosiła wydatki tylko w formie dopłaty - średnio 95 zł/tonę zboża, a dokonując zakupu bezpośredniego - na zapasy - ARR wydatkowała średnio 650 zł/tonę (wartość zboża i dopłata).

Rozmiary zatrudnienia w częściach 32, 33 i 35 oraz wydatki zrealizowane na ten cel w roku 2001 (z uwzględnieniem ARiMR i ARR)

⁹ „Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w części 32, 33 i 35 ...”, NIK, Warszawa, maj 2002 r.

¹⁰ „Informacja o wynikach kontroli wykonania planu finansowego Agencji Rynku Rolnego w 2001 roku”, NIK, Warszawa maj 2002 r.

Według danych NIK¹¹ przeciętne zatrudnienie w roku 2001 w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz w jednostkach budżetowych wyniosło **4 736 osób**, w tym w dziale 750-Administracja publiczna - 513 osób.

W porównaniu do roku 2000 przeciętne zatrudnienie w roku 2001 było niższe o 1 871 osób, czyli o 28,3% na skutek zmian w organizacji i zakresie działania Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt (wyłączone zostały ze struktury Centrum 4 stacje hodowli i unasienniania zwierząt).

Natomiast **w porównaniu do planowanego limitu zatrudnienia na 2001 rok (5 721 osób) przeciętne zatrudnienie (4 736 osób) było niższe o 17,2%**, w tym w dziale 750 - niższe o 16,6%. Było to skutkiem zawyżania limitów zatrudnienia na etapie planowania, głównie w zakładach budżetowych i gospodarstwach pomocniczych, podległych Ministerstwu. Działania takie umożliwiały zwiększanie wynagrodzeń bez otrzymywania dodatkowych środków. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2001 roku wyniosło bowiem 2 376,1 zł i w porównaniu do roku 2000 (w warunkach porównywalnych 2 079,3 zł) wzrosło realnie o 296,8 zł (o 14,3%). Według NIK przeciętne wynagrodzenie w roku 2000 wyniosło 1970,1 zł, a zatem w ujęciu nominalnym wzrost ten wyniósł 20,6%,

W Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa¹² przeciętne zatrudnienie w roku 2001 było o 188,5 etatów wyższe niż w roku 2000 i wynosiło **530,5 etatów** (wzrost zatrudnienia wynikał głównie ze zwiększenia liczby etatów w Zespole Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli oraz zatrudnienia pracowników do przyszłej obsługi programu SAPARD). Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników Agencji w roku 2001 wyniosło **4 726 zł i było nominalnie wyższe o 1,5%** w stosunku do wykonania w roku 2000.

W Agencji Rynku Rolnego¹³ przeciętne zatrudnienie w roku 2001 wynosiło ogółem **451,2 etaty** (w roku 2000 - 350, wzrosło zatem o 28,9%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło **3 699 zł i było wyższe nominalnie o 7%** w porównaniu do wykonania w roku 2000.

---

¹¹ „Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w części 32, 33 i 35 ....”, NIK, Warszawa, maj 2002 r.

¹² „Informacja o wynikach kontroli wykonania planu finansowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w 2001 roku”, NIK, Warszawa, maj 2002 r.

¹³ „Informacja o wynikach kontroli wykonania planu finansowego Agencji Rynku Rolnego w 2001 roku”, NIK, Warszawa maj 2002 r.

B. Wykonanie wydatków na cele rolne w roku 2001 w częściach 19, 29, 36 i 67 (tabela nr 2).

Cześć 19 - Budżet, Finanse publiczne i instytucje finansowe

W ramach działu 010- rolnictwo i łowiectwo w rozdziale „*dopłaty do odsetek od kredytów na cele gospodarki rolnej*” przewidziano środki na dopłaty do oprocentowania rolnych kredytów bankowych udzielonych do dnia 31 grudnia 1993. W trakcie zmian budżetu na rok 2001 zwiększono kwotę przeznaczoną na ten cel do poziomu 17 tys. zł i wykorzystano ją w 100%.

Cześć 29 - Obrona Narodowa

W dziale 010, w rozdziale „*Inspekcja Weterynaryjna*” przewidziano środki na utrzymanie wojskowych obiektów weterynaryjnych Wojsk Lądowych, prowadzących laboratoryjny nadzór nad jakością środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, wykrywanie i likwidowanie chorób zakaźnych zwierząt na terenie jednostek, instytucji i obiektów wojskowych oraz współdziałanie z organami Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej w zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Kwotę przewidzianą na te cele w ustawie budżetowej (2 569 tys. zł) zwiększono w budżecie po zmianach o 9,3%, do poziomu 2 809 tys. zł, i wykorzystano praktycznie w 100%.

Cześć 36 - Skarb Państwa

W ramach tej części budżetu przewidziano w ustawie budżetowej oraz w budżecie po zmianach w dziale 010 środki przeznaczone na dotacje dla Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa na wykup nieruchomości rolnych od rolników, którzy nabyli uprawnienia do emerytury lub renty. Z danych dotyczących wykonania budżetu na rok 2001 wynika, że wydatkowano na ten cel 326 tys. zł, czyli 85,6% w stosunku do kwoty w ustawie budżetowej na rok 2001 i w budżecie po zmianach. Obniżenie wydatków było związane z **blokadą wydatków**¹⁴ w wysokości **55 tys. złotych**.

Cześć 67 - Polska Akademia Nauk

Wydatki w dziale 010 (rozdział „*Gospodarstwo pomocnicze*”) przewidziane w ustawie budżetowej nie uległy zmianom i zostały wykorzystane w 100%. Były to wydatki na zakup sprzętu rolniczego w Rolnych Zakładach Doświadczalnych Kórnik i Gołysz.

¹⁴ według „*Aneksu do I tomu sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2001 r.*” (druk sejmowy nr 522, 29.05.2002.)

Tabela nr 1. Wykonanie wydatków na rolnictwo i gospodarkę żywnościową w wybranych częściach (32, 33, 35) budżetu państwa w roku 2001 w stosunku do budżetu po zmianach na 2001 r.

Część	Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Ustawa	Budżet po	Wykonanie	Wykonanie	
				budżetowa na 2001 r. [tys. zł]	zmianach na 2001 r. [tys. zł]	w 2001 r. [tys. zł]	/ budżet po zmianach [%] C/B	
				A	B	C		
32			ROLNICTWO	680 371	692 709	615 529 <i>nw: 3 140</i>	88,9 <i>89,3*</i>	
	010		Rolnictwo i łowiectwo	629 296	639 862	564 162 <i>nw: 2 856</i>	88,2 <i>88,6*</i>	
		01000	Integracja z UE		4 540	1 518 <i>nw: 2 536</i>	33,4 <i>89,3*</i>	
		01001	Krajowe Centrum Doradztwa ...	27 049	29 101	29 101	100,0	
		01003	Upowszechnianie doradztwa rolniczego	4 772	3 722	3 578	96,1	
		01011	Stacja Chemiczno-Rolnicza	23 799	24 799	24 799	100,0	
		01012	Nawozy wapniowe	64 253	64 253	64 251	100,0	
		01013	Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych	7 450	7 823	7 822	100,0	
		01014	Inspekcja Nasienna	2 886	2 863	2 863	100,0	
		01015	Postęp biologiczny w prod. roślinnej	93 000	88 662	86 285	97,3	
		01016	Inspekcja Ochrony Roślin	3 636	3 795	3 795	100,0	
		01017	Ochrona Roślin	12 000	12 000	4 071	33,9	
		01018	Rolnictwo Ekologiczne	5 906	6 050	5 800	95,9	
		01019	Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt	175	175	175	100,0	
		01020	Postęp biologiczny w prod. zwierzęcej	126 000	128 300	127 552	99,4	
		01021	Inspekcja Weterynaryjna	3 162	3 186	2 758	86,6	
		01024	Kontrola jakości gleb, roślin, prod. roślinnych i spożywczych	3 452	3 452	3 448	99,9	
		01026	Centralny Inspektorat Standaryzacji	35	35	35	100,0	
		01029	Dopłaty do odsetek od kredytów na cele rolne	248 211	248 211	188 273	75,9	
		01095	Pozostała działalność	3 510	8 897	8 037 <i>nw: 320</i>	90,3 <i>93,9*</i>	
		050		Rybołówstwo i rybactwo	15 007	15 007	14 425	96,1
			05004	Inspektoraty Rybołówstwa Morskiego	4 111	4 162	4 160	100,0
			05005	Wykup kwot połowowych	4 900	4 849	4 849	100,0
			05006	Zarybianie polskich obszarów morskich	2 827	2 827	2 827	100,0
			05007	dopłaty do odsetek od kredytów na cele gospodarki rybnej	3 000	3 000	2 422	80,7
			05095	pozostała działalność	169	169	167	98,8
		710		Działalność usługowa				
			71019	państwowa służba hydrologiczno- meteorologiczna	265	265	6	2,3

nw - wydatki niewygasające w roku 2001

*) suma „wykonania” i „niewygasających wydatków”, podzielona przez „budżet po zmianach” i wyrażona w %

Tabela nr 1- c.d.

Część	Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2001 r. [tys. zł]	Budżet po zmianach na 2001 r. [tys. zł]	Wykonanie w 2001 r. [tys. zł]	Wykonanie / budżet po zmianach [%]
				A	B	C	C/B
32 c.d.	750		Administracja publiczna	29 578	31 349	31 099 <i>nw:284</i>	99,2 <i>100,1*)</i>
		75000	Integracja z Unią Europejską	2 746	4 219	3 891 <i>nw: 284</i>	92,2 <i>99,0*)</i>
		75001	Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	19 523	20 092	20 169	100,4
		75064	Współpraca naukowo-techniczna i gospodarcza z zagranicą	7 309	7 038	7 038	100,0
	752	75212	Obrona narodowa: pozostałe wydatki obrotne	20	20	20	100,0
	801	80195	Oświata i wychowanie: pozostała działalność.	2 986	2 986	2 598	87,0
	921	92116	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego: Biblioteki	3 219	3 219	3 219	100,0
33			ROZWÓJ WSI	1 770 908	1 773 032	1 629 805 <i>nw: 500</i>	91,9 <i>92,0*)</i>
	010		Rolnictwo i łowiectwo	1 765 136	1 767 227	1 624 000 <i>nw: 500</i>	91,9 <i>91,9*)</i>
		01000	Integracja z UE		896	107 <i>nw: 500</i>	11,9 <i>67,7*)</i>
		01003	Upowszechnianie doradztwa rolniczego	193	193	80	41,5
		01027	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	1 764 431	1 764 431	1 622 451	92,0
		01078	usuwanie skutków klęsk żywiołowych		911	873	95,8
		01095	pozostała działalność	512	796	489	61,4
		750		Administracja publiczna	5 772	5 805	5 805
		75000	Integracja z UE	507	408	408	100,0
		75001	Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	5 100	5 232	5 232	100,0
	75064	Współpraca naukowo-techniczna z zagranicą	165	165	165	100,0	

nw - wydatki niewygasające w roku 2001

*) suma „wykonania” i „nw” czyli „niewygasających wydatków”, podzielona przez „budżet po zmianach” i wyrażona w %

Tabela nr 1- dokończenie.

Część	Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2001 r. [tys.zł]	Budżet po zmianach na 2001 r. [tys.zł]	Wykonanie w 2001 r. [tys.zł]	Wykonanie / budżet po zmianach [%]
				A	B	C	C/B
35			RYNKI ROLNE	911 438	911 942	855 033 <i>nw: 496</i>	93,8 <i>93,8*)</i>
	010		Rolnictwo i łowiectwo	3 478	3 475	3 460	99,6
		01000	Integracja z UE		20	20	100,0
		01023	Inspekcja Skupu i Przetwórstwa Art. Rolnych	2 568	2 598	2 597	100,0
		01025	Monitorowanie dostępu polskich artykułów rolno-spożywczych do rynków zagranicznych	392	390	390	100,0
		01095	Pozostała działalność	518	467	453	97,0
	500		Handel	903 706	904 216	847 323 <i>nw: 496</i>	93,7 <i>93,8*)</i>
		50000	Integracja z UE		510	16 <i>nw: 496</i>	3,1 <i>100,4*)</i>
		50002	Agencja Rynku Rolnego	903 706	903 706	847 307	93,8
	750		Administracja publiczna	4 254	4 251	4 251	100,0
		75000	Integracja z Unia Europejską	429	307	307	100,0
		75001	Urzędy naczelných i centralnych organów administracji rządowej	3 589	3 708	3 708	100,0
		75064	Współpraca nauk.-tech. z zagranicą	236	236	236	100,0

nw - wydatki niewygasające w roku 2001

*) suma „wykonania” i „niewygasających wydatków”, podzielona przez „budżet po zmianach” i wyrażona w %

Tabela nr 2. Wykonanie wydatków na rolnictwo i gospodarkę żywnościową w wybranych częściach (19, 29, 36, 67) budżetu państwa w roku 2001 w stosunku do budżetu po zmianach na 2001 r.

Część	Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2001r. [tys.zł]	Budżet po zmianach na 2001 r. [tys.zł]	Wykonanie w 2001 r. [tys.zł]	Wykonanie / budżet po zmianach [%]
				A	B	C	C/B
19	010	01029	BUDŻET, FINANSE PUBLICZNE I INSTYTUCJE FINANSOWE Rolnictwo i łowiectwo dopłaty do odsetek od kredytów na cele g.rolnej a)	10	17	17	100,0
29	010	01021	OBRONA NARODOWA Rolnictwo i łowiectwo Inspekcja Weterynaryjna	2 569	2 809	2 808	100,0
36	010	01095	SKARB PAŃSTWA Rolnictwo i łowiectwo Pozostała działalność (dotacja dla AWRSP na wykup gruntów)	381	381	326	85,6
67	010	01097	PAN Rolnictwo i łowiectwo Gospodarstwo pomocnicze	110	110	110	100,0

nw - wydatki niewygasające w roku 2001

*) suma „wykonania” i „niewygasających wydatków”, podzielona przez „budżet po zmianach” i wyrażona w %

a) są to środki na dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych do dnia 31 12. 1993.

Źródło danych do tabel 1-2: *Sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej w za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2001r. wraz z omówieniem*, druk sejmowy nr 522, Warszawa, 29 maja 2002 r.

Sporządziła:
Dorota Stankiewicz